

Rynkebjerg langdysse og jættestue

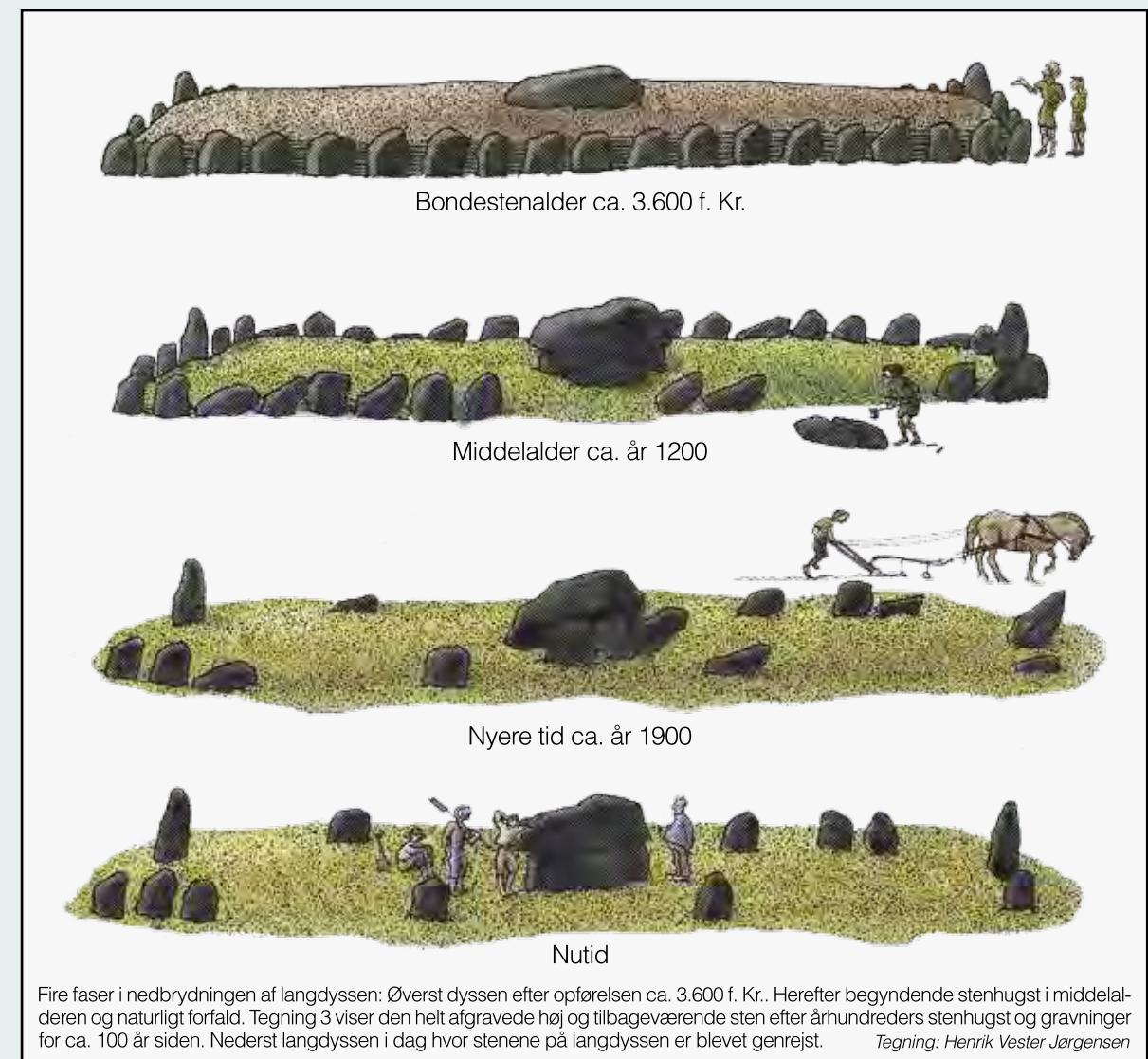
To gravruiner fra bondestenalderens over 5.000 år gamle gravplads

Velkommen til "Rynkebjerg Kirkegård". Her ved skiltet ser du resterne af en rektangulær 34 x 8 meter stor langdysse og ca. 20 meter mod øst kammeret fra en helt agravet jættestue. Begge storstensgrave blev opført af de første bønder i den såkaldte "Tragtbægerkultur" (3.900 - 1.700 f. Kr.).

Langdyssen er ældst. Den blev anlagt omkring 3.600 f. Kr. - ca. 400 år før jættestuen. Langdyssen opførtes til enkeltmandsbegravelser i separate gravkamre. Menneskets intensive brug af landskabet har fjernet utallige fortidsminder!

anlagt som fællesgrav for flere personer. På jættestuens dæksten er der indhugget skåltegn i bronzealderen ca. 1.600 år efter jættestuens anlægelse. Rynkebjerg har således været benyttet som gravplads eller kultsted i mere end 2.000 år.

I Danmark er der bevaret ca. 2.500 storstensgrave. Det er kun ca. 10 % af, hvad der oprindeligt blev opført i en kort periode på 500 år i bondestenalderen. Menneskets intensive brug af landskabet har fjernet utallige fortidsminder!

Fire faser i nedbrydningen af langdyssen: Øverst dyssen efter opførelsen ca. 3.600 f. Kr. Herefter begyndende stenhugst i middelalderen og naturligt forfald. Tegning 3 viser den helt agravede høj og tilbageværende sten efter århundreders stenhugst og gravninger for ca. 100 år siden. Nederst langdyssen i dag hvor stenene på langdyssen er blevet genrejst. Tegning: Henrik Vester Jørgensen

i Her står du

Tegning: Nationalmuseet

Grundplan af den ødelagte langdysse ved Rynkebjerg med rester fra 3 separate gravkamre. Højen som indenfor randstenskæden har omsluttet gravkamrene er nu for størstedelen agravet i forbindelse med tidligere tiders stenhugst og skattegravninger.

Langdyssen

Den store langdysse havde oprindeligt en heldækkende høj henover de tre separate gravkamre, som der stadig ses rester af. Udefra så man kun randstenskæden for fodden af højen og måske toppen af de store dæksten over de lukkede gravkamre. Bemærk de særligt store randsten - såkaldte "stævnsten" i dyssens ender. Det er nok kun fordi langdyssen blev fredet allerede i 1859, at den er bevaret. Der kendes ingen fund fra langdyssen.

Jættestuen

Modsat langdyssen blev jættestuen opført som en fællesgrav. Kun 6 bæresten og 1 dæksten fra det store, centrale gravkammer er bevaret. Nationalmuseet udgravede jættestuen i 1931. Den indeholdt både menneske- og dyrekogler samt 9 slebne flintøkser, 3 flintmejsler samt flintflækker og tværpile. Alle genstande var brugte og genanvendt som gravgaver. Dertil kommer smukt ornamenterede skår fra i alt 12 forskellige lerkar.

Troldene i gravene

Oprindeligt var det meningen, at Ørslev Kirke skulle opføres her - tæt på de gode sten som kunne fungere som byggemateriale. Et sagn fortæller, at troldene som bor her modsatte sig byggeriet og derfor hver nat nedbrød det som mennesket havde bygget om dagen. Til sidst opgav man og byggede kirken i Ørslev 900 meter mod nord, men sten fra gravene blev nok alligevel brugt.

Foto: Prøhl / Milstreu ©

Opmaling af de 82 indhuggede skålgruber som ses på toppen af den tilbageværende dæksten over jættestuen. Skålgruberne tilhører den efterfølgende bronzealder (1.700-500 f.Kr.) og er derfor sikkert først indhugget mindst 500 år efter jættestuens opførelse. Skålgruberne viser tydeligt, at graven både var kendt og sikkert også blev benyttet i bronzealderen, hvor stenen altså må have været synlig. Generelt siger man om bondestenalderens storstensgrave at "de blev rejst for få, men brugt af mange".

Støttet af
Fødevareministeriet og EU

Tekst og layout: © KulturKonsulenten Tf: 86 37 70 50, 2012. Fred.nr. 4126-10+11

Stone Age Burial Site at Rynkebjerg

Welcome to the Neolithic burial site at Rynkebjerg, where you can see the remains of two 5.000-year old megalithic graves. Near this sign, you can see a 34 x 8 meter long barrow containing three separate burial chambers. Slightly to the east are the remains of a fully developed Neolithic passage grave for communal burials.

An old legend relates that this was designated as the original site of Ørslev Church but that every night the fairies from the mounds would knock down the construction work that had been done on the church during the day. It was at last decided to relocate the church to Ørslev, around 900 meters to the north.

The size and extent of the long barrow today are much less than they were when the mound was first built: The hill has been levelled, and the burial chambers have been broken up so that their stones could be reused. Only the peristalith, or kerb of stones surrounding the hill, has been largely preserved. We know of no finds from this mound. The nearby passage grave has also suffered extensive damage, but the National Museum had the opportunity to excavate the surviving burial chamber in 1931. Findings included flint axes, chisels, and flakes as well as finely crafted arrowheads and pottery shards from 12 decorative basins. The chamber also contained human and animal bones.

Steinzeitgräber auf dem Rynkebjerg

Willkommen am Rynkeberger Steinzeit Begräbnisplatz, wo Sie die Reste zweier mehr als 5.000 Jahre alter Megalithgräber aus der Jungsteinzeit sehen können. Hier bei dem Schild liegt ein 34 x 8 Meter großer Langdolmen mit drei separaten Grabkammern. Etwas östlich davon kann man die abgetragenen Reste des voll entwickelten Gemeinschafts-Ganggrabs der Jungsteinzeit sehen.

Eine Sage erzählt, dass man ursprünglich beabsichtigte, hier die die Ørslev Kirche zu bauen; was tagsüber von den Menschen erbaut worden war, rissen die Trolle der Gräber jedoch nachts wieder ab. Zuletzt wählte man es, die Kirche ca. 900 m nördlich von hier zu bauen.

Der Langdolmen ist im Verhältnis zu seinem ursprünglichen Erscheinungsbild stark abgetragen. Der Hügel wurde entfernt und die Grabkammern gesprengt, um die Steine erneut anwenden zu können. Nur die einrahmenden Randsteine sind größtenteils bewahrt. Es ist kein Fund von dem Langdolmen bekannt. Auch das Ganggrab ist sehr mitgenommen; die nachbleibende Grabkammer wurde jedoch 1931 vom dänischen Nationalmuseum ausgegraben. Dabei fand man Äxte und Meißel aus Feuerstein, Feuersteinabschläge, sowie feine Querpfiele und nicht zuletzt ornamentierte Scherben von insgesamt 12 Lehmgefäßern. Auch Skeletteile von Menschen und Haustieren befanden sich in der Kammer.

Se mere om gravene på Rynkebjerg på www.fortidsmindeguide.dk og www.vordingborg.dk
eller scan QR-koden til højre.

VORDINGBORG
KOMMUNE
TLF. 55 36 24 90